

Asia: VN/32076/2023

Lausuntopyyntö kotoutumislain mukaisista asetuksista

Lausunnonantajan lausunto

Asetus 1: VNa osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin sekä monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin sisällöstä ja toteuttamisesta (arviointiasetus)

Alkuhaastattelussa on arvioitava myös muiden kotoutumista edistävien palveluiden tarpeet, kuten järjestön, yhdistyksen tai yhteisön toimintaan osallistumisen tarpeet. Uskonnolliset yhteisöt kannattaa ottaa huomioon maahanmuuttajien kotouttamisessa. Palvelutarpeessa on hyödyllistä kartoittaa, missä maahanmuuttajan uskonnollinen yhteisö sijaitsee ja mitä se voi tarjota henkilölle.

Tavoitteena on, että maahanmuuttajajäsenet osallistuvat uskonnollisten yhteisöjen toimintaan samalla tavoin kuin muutkin jäsenet. Kaikilla jäsenillä on samat oikeudet ja velvollisuudet riippumatta siitä, onko maahanmuuttaja vai syntyperäinen asukas. Siten maahanmuuttajat eivät ole uskonnollisissa yhteisöissä toiminnan kohteita vaan aktiivisia toimijoita, joiden panosta tarvitaan ja arvostetaan. Tämä kaikki helpottaa kotoutumista ja oman ihmisarvon säilyttämistä uudessa elinympäristössä.

Joissakin uskonnollisissa yhteisöissä järjestetään mm. suomenkielen opetusta maahanmuuttajataustaisille jäsenille ja yhteistä harrastustoimintaa maahanmuuttajille ja kantasuomalaisille, kuten eri kulttuurien ruoanvalmistuskursseja. Jotkut uskonnolliset yhteisöt järjestävät tulijoille retki- ja leiritoimintaa sekä keräävät arkipäivän tarvikkeita ja vaatteita ja tukihenkilötoimintaa.

Erityisesti omasta maastaan uskonnollisen vakaumuksensa vuoksi pakoon lähteneiden on tärkeää tietää, että Suomessa kukin saa vapaasti harjoittaa omaa uskontoaan ja että ketään ei syrjitä uskonnollisen vakaumuksen vuoksi. Viranomaisten on huolehdittava, että tämä tieto annetaan maahanmuuttajalle. Jos uskontoja häivytetään yhteiskunnasta ja keskustelusta, tämä voi itse asiassa lisätä uskonnollisen vakaumuksensa vuoksi syrjityn tai vainotun turvattomuutta ja estää henkistä toipumista. Järjestettäessä maahanmuuttajien palveluja (asumista, koulutusta jne) viranomaisten tulisikin kertoa siitä, että Suomi on moniarvoinen yhteiskunta myös uskontojen suhteen, että eri

uskonnollisiin yhteisöihin kuuluvien asuminen, työskentely ja harrastaminen yhdessä on luonnollista ja että kenenkään ei tarvitse vaieta omasta uskonnollisesta vakaumuksestaan vaan se voi olla luonteva osa elämää ja identiteettiä.

Asetus 2: VNa monikielisen yhteiskuntaorientaation sisällöstä ja toteuttamisesta (yhteiskuntaorientaatioasetus)

Monikieliseen yhteiskuntaorientaatioon on sisällytettävä opetusta ainakin suomalaisen yhteiskunnan arvoista ja normeista, yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista suomalaisessa yhteiskunnassa, perus- ja ihmisoikeuksista sekä yhdenvertaisuudesta, sukupuolten tasa-arvosta ja seksuaalioikeuksista, kotoutumisen tavoitteista ja kotoutumista edistävistä palveluista, suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta ja palveluista, mukaan lukien demokraattinen päätöksenteko sekä viranomaisten toiminta ja palvelut, työllisyydestä, yrittäjyydestä ja työmarkkinoista Suomessa, opiskelusta ja opiskelumahdollisuuksista, järjestö- ja vapaaehtoistoiminnasta sekä osallisuudesta, talouden suunnittelusta ja muun arjen toimijuuden vahvistamisesta sekä Suomen historiasta ja kulttuurista. Tässä osiossa tulee käsitellä aiheena monipuolisesti uskonnot ja uskonnonharjoittaminen. Uskonnonvapaus perusoikeus ja viranomaisen velvollisuus on saattaa asia maahanmuuttajan tietoon. Tulija on voinut tottua asian suhteen erilaiseen todellisuuteen. Yhtä lailla kuin uskonto on myönteinen voimavara, tietoa tulee antaa myös syrjintäkiellosta ja tavoista toimia tilanteessa, jossa kokee joutuneensa syrjityksi, hyväksikäytetyksi tai mulla tavoin rikoksen uhriksi, myös uskonnon perusteella. Tähän osioon tulee sisällyttää mahdollisuus ja toimintatavat vihapuheen ja -tekojen uhriksi joutuessa.

Kotoutumisohjelmaa laativien viranomaisten tietämystä eri uskonnollisista yhteisöistä sekä yhteyksiä paikallisten uskonnollisten yhteisöjen toimijoihin tulisi lisätä, jotta kotouttamisohjelmaa laadittaessa osattaisiin ottaa huomioon merkittävänä tekijänä osallistuminen maahanmuuttajan oman uskonnollisen vakaumuksen mukaisen uskonnollisen yhteisön toimintaan. Uskonnollisissa yhteisöissä tulija saa turvallisuutta tavatessaan sekä omaa kieltä puhuvia, mutta tutustuu myös samassa tilanteessa oleviin lukuisiin muunkielisiin ja -kulttuuritaustaisiin ihmisiin.

Yhteiskuntaorientaatiossa olisi hyvin tärkeää tuoda esiin perusoikeuksiin kuuluvat uskonnonvapaus sekä yhdenvertainen kohtelu. Maahanmuuttajien on tärkeä ymmärtää, että he voivat vapaasti puhua uskonnollisesta vakaumuksestaan ja osallistua uskonnollisen yhteisön toimintaan sekä että heitä ei voida tämän vuoksi syrjiä tai kohdella kaltoin. Uskonnon käsitteleminen heti alkuvaiheessa ehkäisee segregatiota, väärinymmärryksiä ja viime kädessä radikalisoitumista. Toisilla sote-alueilla on jo kokemusta, miten hyödyllinen tuki uskonnollinen yhteisö voi olla alaikäisenä maahan tulleille. Monien nuorten kulttuuriin kuuluu vanhempien kunnioitus ja vanhemmilta saadun opastuksen tarve ja he saavat sitä uskonnollisista yhteisöistä.

Katri Kuusikallio, Uskontojen yhteistyö Suomessa, USKOT-foorumi, toiminnanjohtaja

USKOT-foorumi ry on uskontojen yhteistyöjärjestö, joka edustaa seitsemää uskontokuntaa: kristinuskoa, islamia, juutalaisuutta, myöhempien aikojen pyhiä, buddhalaisuutta, hindulaisuutta ja bahá'í-uskoa. USKOT-foorumin tarkoituksena on vaalia yhteiskuntarauhaa. Edistämme uskontojen välistä vuoropuhelua, yhteistyötä, keskinäistä kunnioitusta ja uskontolukutaitoa. Uskonnonvapaus ja yhdenvertaisuus ovat Foorumin keskeisiä arvoja.

Asetus 3: VNa alaikäisenä ilman huoltajaa tulleen lapsen edustajan palkkion maksamisen perusteista ja palkkion suuruudesta, korvattavista kuluista sekä menettelystä palkkion maksamisessa ja kulujen korvaamisessa (edustajanpalkkioasetus)

-

Asetus 4: VNa laskennallisen korvauksen perusteista ja maksatuksesta (korvausasetus)

-

Asetus 5: VNa kotoutumisen edistämisen valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettavista tiedoista (tietoasetus)

-

Muut huomiot

-

Kuusikallio Katri
Uskontojen yhteistyö Suomessa - USKOT-foorumi ry